

Karczewski, Tuszyński, Warszawa, Trębacka 4
צו פארשטעלען אין די אומשטענדן און סקלאדען מיט
י. זאקניק (Zakonnik) 5555

13. מערק) 8. געווענד און
מאנשאט, י' אדר ב' (ד.)
14. מערק) 8. געווענד

א גרויסע פאפול. פארלעזונג איז 2 אווענדן פון בעק. שריפטשטעלער פון קריסטן. ביז שפיטאל

איז דאס פון
"הזמר"
אל. האשצינשקי 21

מ ע ז י ס ע ך :

וואס די רויטער האבען געוואלט מאכען פון
ווערענשום: די פארשטעלונג פון 3 ביי די
ביאזים און אין דער קבלה: נאט, תורה און
צאלק: די תורה אלס מוטער פון פאלק; ילד
בילדעטן אויף ביידע אווענדען צוזאם

שעשועים; קורסא בריך הוא ואוריותא
וישראל; די מטרונותא. די פערמישונג פון
די בערופען מיט קאנקרעטאווירעס הערנישע
פארשטעלונגען; די וויסערע ענטוויקלונג; די
ביסע רויסער; דער רוימישער בארבראיוס
און די יודישע גבורות; די לאטע נאכ'ן חרבן

ירושלים; דין מלחמות, דער יאנש און די
האפנונג; משוה; דאס איבערבליבעניש פון
די פארשניען; תורה שבעל פה; די חכמים
פון יבנה;
רבי יוחנן בן זכאי.

מיטעללאַמער; די שרעק און דער במחוי"די
אויפבראָונג; פארשען משיח-פאנטאזיעס; שבת
עבד; שפּאנאז'אס גאט; דער פאנטאזיום אלס
בעקוועמע מיטמען; דער יידישער חוש; דער
אינסטנקט און דער קלאַרער בליק; שפּאנאז
אלס גרויסער דענקער; שפּאנאז אלס פער-

בלאָדזשעטער יוד; דער פאנטאזיסם אלס
פערמישונג פון יודישע בעגריפן; דער בית-
דין אין אמסטערדאם; דער חרם; דער פאני-
טעאזם אלס פערשאנדענע תורה; די נייע
צייט.

אחר העם.

אחד העם.

פון 1.50 זל. ביז 2 זל. שוין צו באצוקומען אין אפאר-געשעפט ה' האמבורסקי (פעטריק. 42) און אין טאג פון דער טאגלעכע-ביי דער קאסע פון זאל.

ד.י. וועלכע אזעו האט פערראטען

ס'אז פגשטאנען די שראגע: זי
ערקלערט זיך נישט דז אונזערזיגלע-
קייט פון דז צענטראלע פארטיי-משלע-
דער מיט א צעוואוסט-ניגער אויסרעכ-
נונג פון דער אָכראנע, וועלכע האט
אומישע געוואלט לאזען אויף דער
פריי דז וויכטיגסטע טוער, ווייל מיט
זיי זענען געשטאנען אין קאנטאקט דז
אנזעטן פון דער אָכראנע און פון זיי
האט מען געקאנט בעקומען דז וויכ-
טיגסטע אינפארמאציעס?

קיין דערקסטער מערדעכט אויף אַזערוין
אזו נאך אלץ נישט געפאלען. י. דע.
לעוויסקא, אַנגעזעהענער סווער וון דער
פארמי, וועלכער האָט זיך בעקענט מיט
זערוין שוין פון לאנג אָן, האָט פון
אזערוין געקומען דעם צוגעטען אייג-
דרוק, אזו זיך מודה, אַז דער פער-
טאכט נעמען אַזערוין האָט זיך פאר-
איהם געשטעלט און דער אנגעצער שאַרפ-
קייט צושט נאך דעם דורכפאל פון דער
פאלן'דיגער קאמפאטאטיילונג.

מ'ט אונז'ן, דער צעהלט דעלעקטאן,
האָט ער זיך בעקאַנט אין יאָר 1903.
אַס איז געווען אין פאריז. איינמאל
איז צו דעלעקטאן? עקומען אַוועק
פאר איין מיטגליד, אז ס'ווען גע-
קומען, די באשטימט, דער דינער און
דער דיקער. די באשטימט איז גע-
ווען ברעסק-ברעסקאנסקי, וועלכע
איז בעקאַנט אינגער'ן נאמען, די בוך-
בעסער ווער רוסישער רעוואלוציאניסט,
דער דינער איז געווען פאליטאנאווי,
אבאלטער רעוואלוציאנער, וועלכער האָט
דערבראָכט 20 יאָר אין שליסעלבורג.
גערעכטונג, דער דיקער איז געווען
אונזער, אָדער, ווען מ'האָט איהם גער-
ען, אונזער נאָלאיעוויטש.

אין עטלעכע טאָג אַרום און אַזוי
מאָס זיין טאַמליע אַוועקגעפּאָהרע און
ברעטאָן אויף די ים-בערג. דז גא-
בשטאַ און געפּאָהרע און דער שווייץ
פּאַלענאָוואָ און אויך געפּאָהרע קיין
רעטאָן. ברי דאָרט צו לערנענען עט-
לעכע חדשים ביי אַזוואָן. און אַ טאָג
אַרום איז פּאַלענאָוואָ צווייגעקומען
קיין פּאַרזי און גלייך פֿון וואָנאַל אַוועק
צו דעלעווסקין. ער און געווען זעהר
צווייגערט. צוליב אַינאָנגעקלעבט
און אַדרעס האָט ער גישט געקענט אים.
זוכען אַזוואָן און אַפּענערעדען אָרט
און האָט זיך געמאָס אומגעהערען צו-
רעק. און געשפּרעך מיט פּאַלענאָוואָן
האָט זיך דעלעווסקי אַפּענערייגט, און
די צוואַנג יאָהר שלעסעלבורגער פּאַס-
טונג האָבען אַפּערגעלאָזט זייער שרעק-
לעכע חתימה אויף דער נשמה פֿון, אַל-
סען רעוואָלוציאָנער; ער און געווען
גייסטיג צובראַכען, אַ קראַנקעלעכער צו-
שטאַנד, וואָס און געקומען אַלס רע-
זולטאַט פֿון 20 יאָהר איינוואַקייט און
דז שווערע מויערען פֿון שלעסעלבורג.
און אַ טאָג אַרום און געקומען אַזוואָן,
וועלכער האָט געוואָלט אַינצוגאָוין און
אָהם גענומען צו זיך און ברעטאָן
און אַ חודש אַרום האָט זיך און דז
בלעטער געוואָנען אַ ידיעה, און פּאַל-
ענאָוואָ האָט זיך דערשטאַטען. ער האָט
גישט געקענט אַיטהאַלמען מעהר דעם
שווערען קאַמף מיט דער שרעקלעכער
געווייץ-קראַנקהייט, וואָס האָט אָהם
פּערפּאַלעט.
שפּעטער האָט זיך אַריינגעוואָנען אַט

וואָס, איינער פֿר איז בעקאָנגען זעלבסט-
מאָר, האָט פאליטאָנאָי אַ בערבעלאָט
אַ ברין צו אַווען און אַהם מאַרע
עווען וועגן זיין בעשליס צו מאַכען
אַ סוף צום לעבען. ווען פאליטאָנאָו
האָט געהאָט אָנגעשריבען דעם ברין,
אז ער אַוועק פֿון דער היים און עט-
ליכע שעה אַרומגעגאַנגען אַבער דער
שטאָט און דאָן פֿרשט זיך דערשטען
זיין שטאָדעסשען פּאַרק. אַזאָו האָט גע-
לייזנט דעם ברין נאָך ווען פאליטאָ-
נאָו האָט געלעבט. ווען ער וואָלט זיך
באַלד געלאָט זעכען פאליטאָנאָו'ן,
וואָלט ער אַהם מסתם געפונען און גע-
קאָט אַהעאלטען פֿון זיין פערצווייטעל-
טען שריט. אַזאָו האָט אָבער געטון
אַנדערש: ער איז געבליבן פֿאַרשען צוג-
אָוועקעפֿאַהרען, בדי, ווען ער האָט דער-
נאָך געטענה'ט, נישט אַרױסצורעדן
קײן סאָנדאָל.

דעלעווסקין, וועלכער האָט זיך בעזונדענס
מיט אַזווערן נאָך עאלנלעכע מאל, האָט זיך
געוואָרענען אַז דאָ איינען, וואָס די גע-
היימקייט, מיט וועלכער דאָ פאַרמייאָ?
שטענענען האָבען אַרומגערינגעלט
אַזווערס פערזאָן, האָט לגמרי נישט האָר
מאַנירט צו דער קאָנספּיראַטאָר זאָרג
לאָזנדיקייט, מיט וועלכער אַזעווער האָט
בראַוירט. אַזן פאַרזי האָט אַזווער גע-
לעבט אין הויז פון זיין פֿרוי, וועלכע
איז אָפּען געווען מעטעג אלס פאַרשטע-
הערן פֿון דער סאַציאַל-רעוואָלוציאָנאַר-
רעך פאַרטיי.

זייער הויז איז תמיד געווען אַרומ-

וצרינו נ'ס' מ'ן ג'הי'י' א'נ'ע'ס'ע'ן. א'
מ'ל'צ'ט' זי'ך א'מ'א'ל ב'צו'זי'ו'ן אויף ע'מ'ע'ס.
ד'י'כ'ע מ'ע'רז'א'מ'ל'ונ'ג'ע'ן א'ון זי'ין אוי'ס'ע'ר.
ד'י'כ'יי'ט ה'א'ט צ'ונ'ג'ע'צי'ג'ע'ן י'א'ל'ג'ע'מ'י'נ'ע'
אוי'ז'מ'ע'רז'א'מ'ק'יי'ט. א' כ'י'י'ד מ'ל'ע'ג'ע'ן
מ'ר'ע'ג'ע'ן. א'זי ד'א'ט נ'י'ש'ט א'מ'א'ל א'
ש'י'א'ן? "

איינמאל האָט ער דערצעהט דע-
ליווסקין, אז ער פערנעהמט זיך צו
פאהרען קיין רוסלאַנד אויף אַרבייט.
ווען דעליווסקי האָט איהם אַיפגעשרי-
קט געמאַכט אויף דער מעגליכקייט
צו זאָל איהם אַרעסטירען, ווייל די אומ-
געבונג, אין וועלכער ער האָט געוואוינט
איז צו וועניג גאָטספראַטיוו, האָט
אַזערו געפנטפערט: „נא, איז וואָס?
כ'וועל דאָך נישט אייביג דאָ וועזען;
מ'זאָרף דאָך אַמאָל הענגען אויף“.

ווצנען אונזערן האָט זיך ביי דעלעוו-
סקין אויסגעבילדעט אַ פאַרשטעלונג

ווי וועגן א מענשען פון א ניריגער
אינטעלעקטועלער צנטוויקלונג מיט א
אכוריות'דיג הארץ און טרוקענער נשמה,
וואס איז אויף אן אנדערקאלעהרפארען
אלס אריינגעווארפן צווארען אין
ווייבעל-שטראם פון דער רעוואלוציא-
נערער צוועענג און וועלכער האט
אויף אים דעם צעפהעליכען מאַסטען,
ווי דער אויף א נישט-דערקעהרפארען
אלס אריינגעוויזען אי א שטערבונג צו
העלדישע טאטען, אי אונזעצבארע אר-
גאניזאטארישע מצהיגייטען.

עז חזבו איז פ' פראָיאַקטאָר איז
 נישט געקומען אין קאָפּ פּרייז. דז
 פראַנצ וועגן פראָיאַקטאָר אין צע-
 טער פון דער פאָרטיי אין וועגן פאָרעוין
 אלס פראָיאַקטאָר איז ענטשטאָנען
 ערשט, ווי געזאָגט, נאָכ'ן דורכלאַז פון
 דער צפֿונדיגער קאָמפּאָזיטאָר, גאָד
 דער פראַנצער געשיכטע וועגן די
 וועגן געהאָנגענע רעוואָלוציאָנעזען.
 (פאָרסעצונג קומט).

די נאָהענטסטע פאָרשעצונג פון „די העלפֿע אַזעז האָט פֿעראַנטו" וועט
ברענגען דעם אָנהויב פון איינעם פון די טראַגישסטע קאָסמאָדזש אין דער געשיכטע
פון דער רעאָלאָגיאָנערער בעוועגונג אין דאָסלאַנד — די נאָכטימע וועגען וועגן וועגן
געאָגנעז, וועלכע האָט געקעמט דעם ענטנולאָגיאָנען שטייט צו ענטדעקען די שוין
דערליכט פֿראַקאָאָאָציע-עמיניקאָס פון אַזעז.

מיר דעקאמערירען אונזערע לעזער צו ליענען די אוערווענישע, וועלכע
וועט ערשט יענשוויקען אַ שפּאַנערע פּאַנאַראַטע, פּול מיט דראַמאַטישעם מאָמענטן,
וועגן דער טעטיגקייט פּון אַזעוואָ, וועגן דעם אַיפּ, ווי אזוי ער איז דעמאָנסטרירט
געוואָרן, וועגן משמ אַיבער אַזעוואָס דעמאָנסטרירט ברוצער, וועגן די אַנטפּר-
קעהער אין די אלע געשעהענישען, וועגן אַזעוואָס גורל א. א. ה.
די מערקווירדיג אונטערשטאַטע פּאַסירונגען פּון גרעסען פּעריאָד און פּראָ-
וואַציע אין דער געשכעט ווערען ספּעציעל בעאכטעט פּאַר'ן "נעש" פּאָדקאָלאַט
איינ'ן גרוגד פון סאָטאָרישע סאָטעריאלען, ברוך דאָקומענטן, בעמאָרען און
געשפּרעכען מיט פּערזאָנען, וועלכע האָבען אין די געשעהענישען אַנטוועקטען—
דורך דעקאמערירט ל. בראַנט.

פֿרױען, וואו זענע איהר?

נצחמט א וועלט אין זעטס זיך אן
זיך א פרוי אין שט. שטיל. נישט
יינער ווער עס זאל זיך פאר איהר
געזעהען. ווער עס זאל זאגן פאר
יהר א גוט ווארט.
אפילו די פרויען וועלט שוויגט.

מלא די מענער, איז נישט קיין
ירוש. מאַכט זיך אַ געלעגנהייט צו
ברשטערען און לערניגסערען אַ פרוי
לעבען זיי אויף. שוין דער שטייגער
וועלכער ביי אונז, אָבער די פרויען
זאָלן וואָס שווייגן, צוועלענדיג ווי מען
לערניגט זייער זעלסטען ?
איך בין נישט, ווי איהר ווייסט, קיין
זיסער סימפאטיקער פון פרויען, דאָך
אין געריהרט פון זעלסטעם צרות,
רוחט ביי מיר אַרויס פיל מיטגע-
זע. ווי זאָגט מען עפּים: אַ חיה אין
זער רוחט אויך אַמאָל אַרויס רחמנות...
אָנגעזעטשטעטער און אָנגעזעטשטער
אַ טייל קעשענעס רחמנות, בין איך
רום אוועק צו זעלסטען און מיט איהר
געמיטליך אַדורכגעשמועסט.

איהר שמחה מיט מיר, איז נישט צו
הרייבען. שטארפצינגעל אַהין און
"פצינגעל אַהער, איך האָב שוין שיער
ט בעקעמען דעם איינרוק, אַז זלאָ-
האַט זיך אין מיר פערליבט.
- זאָגט מיר זלאָטעשי סערצע, וואָס
מאָן פון אייך? - האָב איך אַרױס-
גאָט מיט גרױס מיטגעפיהל, ממש
טרערען און די אױגען.

א דעה-נעשרי פון זלאמען
(פערעטאניסטיש)

פִּינָא. שארפצינגער

— וואָס מען וויל פון מיר? — האָט זי געזאָגט מיט גרויס כּעס אַינסנשטרינגען — מען וויל מיך דערהרג'נען! די חברה-מענער ווילען זיך אין מיר נאָם-זיין, דאָ איז אַל'אָרגאַניזירטע קאָמפּאַניע פון די מענער געגען אינגו פּראָיען.

— פּאָזי גאָר? — האָב איך אָן געפּאָרן.

— יאָ, יאָ, פּאָזי איז עס, אונזער ווייבער-מענשהייט פערשטעהט זיך נישט דערפֿירן, ווען די פערשטאָפּטע ווייבער-רישע קען וואָלטען בעגריפען וועגען וואָס דאָ האָנדעלט זיך, וואָלטען זיי געהער געקומען פון אַלע עקען וועלט מיך בעשיצען און פערמיידיגען.

— אָמיר בעטראַכטען כּסדר וואָס דאָ קומט עס.

אייגענמליך איז צווישן מיר און
דעם רב געזעהען אַ טאָג-טעגליכע ער-
שיינונג: מיר האָבען חתונה געהאַט.
און דאָס איז אמת, וואָסן עדות די
חתונה-קאָסען, איצט האָט דער רב חרטה
אויס'ן שידוך און וויל זיך אַרױסדרעהען
פון עסק.
אונזלכע מצטווט קען מען הערען,
ינדען טאָג, ביי די רעבינעס און דער
גאנצער וועלט, קיינער מאַכט נישט

דערפון קיין "ציממס". ביי מיר אָבער, ווייל איך בין אַ שטיקל קאָזאָטשקע, וויל מען דערפון מאַכען אַ וועלט-מראָנע, דערנאָך מאַך איך טאָקיי אָנזעכע קולות. איך מ'רעג אייך, פּאָניע שטאַרפּצינגעל, וועלכער חתונה-נעהאַטער מען וויל זיך נישט אַרויסדרעהען פון די חתונה-קאָסטען, אפילו באַלד צומאָרגענס נאָך דער חתונה? וועלכער מען טענה'ט דאָס נישט, אז זיין ווייב האָט איהם נעצווינגען צו חתונה צו האָבען, האָט איהם פער-נאָרשט, בפשוטיגדעלט, און אַז מיט'ן גוטען ווילען, האָט ער נישט חתונה-געמאַכט? וועלכער מען לעבט דאָס נישט אַוועק אָנזעכע טענות?

דער "ראַדימנער" איז נישט קיין יחיד אין דעם פאָל. אייַנער איז אַרוב? אָבער קודם פל איז ער דאָך אַ מאַנספער-שוי. און ווי נאָך אַ מאַנספערשוי צילט ער אַיסצוגעצן פרויען, פּאָרשט נאָך, אַז מען איז אויף יענער זייט ים, אין דער פרעמד, און דאָס ווייב האָט מען אי-בערגעלאָזען אין דער היים...

מיט איך, פאנעט שפּאַרפּיינבאַל, קאָן
מען דאָך שמוצעסן אָפּען. זאָגט מיר
זייט-ושע מוחל, וואָס בין איך שולדיג,
אז דער רב איז אַמאָנספּערשוי? !
פאַר וואָס מען האָט פּאַרפּיהרט גע-
געבן מיר דעם פּראָצעס? דאָס איז גאָר
פשוט: דאָ איז אַלְבאַרגאָנזירטע אַקציע
פון דער גאַנצער וועלט מצנצר, מיט
מיין פּראָצעס ווילען זיי, איינמאל פאַר

אלע מעל, אַראַמאָריסלען פון זיך די
פּראָנאָמאָרע ליכטיגס פון אונזערע שרי-
בענע חתונה אָקסען דער פּראָצעס איז
געמאַכט געוואָרען מיט'ן צוועק פּאָלי-
ציוניזען פון ערל חתונה-אָקסען, וואָס
לייבן נאָך די מענער, ווי אַ ביין אין
הפּאָל.
מיי וואונדערט זעהר פאַר וואָס די
פּאָליציי-וואָלט פּערשטענען נישט די סכנה
וואָס שטעהט ווי איצט פאַר. אויב קיין
חתונה-אָקסע וואָל אױך שוין נישט זיין קיין
פּאַספּאָרט, פאַר די מענער, זענען מיר
דאָך פּערדאָנירען, ווערן מיר דאָך שוין
אינגאנצען העלן!

שטעלט זיך פאר: אַ מיידלע בלעקס
זיך מיט אַ בחור, דאָס מיידלע וויל
חתונה האָבען, און דער בחיר - וויל
גור עמים גאָדערש. דאָס מיידלע האָט
מורא פאַר דעם, "צום אַנדערש" און
דער בחיר האָט מורא פאַר די חתונה-
קאָסטן. הויבט זיך אַן אַ קאָמדי צווישן
די קאָסטן און דעם - צווישן אַנדערש.
די גאַנצע רעסאָנאַנז זענען דאָס פאַרן
מיידלע די קאָסטן. בלייבט זי ביי דעם
צווישן אַנדערש, אָהן קאָסטן, איז אַך
אין ווייז צו איהר! געלונגט איהר אָבער
צו האָבען אין קעסע צענען קאָסטן, מיינט
זי אויף דער וועלט, איז דער בחיר
זי איהר אין דער קליינסקע.

אינזערצא מענער ווילען זיך, פער-
שטעמט זיך, אויסדרעהען פון די דאזי-
גע קלאטקסס און מאכען א רעוואלוציע
גענען די חתונה קאסען.
מיין פראצעס איז דער ערשטער שטאם
אויף די חתונה-קאסען-מאניציס. דער
רב האט אנגעהויבען די מלחמה און די
גאנצע וועלט מענער, שטיצען איהם.
איך בין א פראקטישער יידענע און איך
ווייס, אז אונטערזעצטענע וועק
סעלען מיין פאמיליע, איך האב חתונה
קאסען מיטן רב, איז ער מיין!

וואס דרעהט צו א ספאָדיק, איך האָב
איהם געצווינגען, וואָס דען, מיט גוטען,
וועלען די מילדקייטען מענער אונזער-
שרייבען קאָסטן?
צו איך האָב געוואוסט, אָן דער רב
האָט אַ ווייב? וואָס איז דען, אָן איך
האָב יאָ געוואוסט? וואָס געהט מיר אָן
זיין ווייב? איך ליבע ווייסט נישט פֿון
אָנעלעכע סעמינעטען, אָב האָט וועגען
דעם געדאַרפט טראַכטען דער רב...

יָקָם מִיָּן לִיבֶעֶר שְׁאָרְפִינְעֵל! שְׂאָד, וואָס איהר זענט נישט קיין רב, איי, איי, ווען איהר זענט א רב! איך האָב אַ געוואָלדיגן שוואַכקייט צו רבנים. פֿעליטאָניסעט זענען אײַך נישט געקומען צו אַרבעטן. נאָר אַרײַז צײַט אַנדערש. אַרײַז אַרײַז פֿערשטעט איהר מיך האָט פֿערפֿל אַהױ. אַהױ.

אין האב איצט שוין מעהר קיין צייט
נישט - האט זיך זאָלענדיג אויפ-
געכאַפט - אין מזל זיך אויספאָלען אין
נצרכט פֿאַרן צו געהן. אויף די ציי-
טונגס-לייט בין איך אייגענשאַפֿט אין פֿעס,
נאָר זייער גליק איז, וואָס זיי זענען
זעלע מאַספּערשונען, וואָס פֿאַרש וואָלט
אין זיי אַלעמען אונטערזאָנדערן...

אין זאגן דאס נאכאמאל, אזוי פרויען,
וועלט שטאט נישט אפ ווי געהעריג מין
אויסצוגען פראצעס. דאס איז נישט בלויז
מין פראצעס, דאס איז אַוועלט-פרויען-
פראצעס.
געוואלד, פרויען, וואו זענען איהר?
אויב אַ חתונה-עקס זאָל אויך שוין
נישט זיין קיין „באטעק“ פאר די מצ-
נער, זענען די פרויען פערזענליכע
אלע פרויען, ווי איינע דורך זיך
טעפלען אין קאמף מיך צו פערטיידיגען
מיר מוזען דערהאלטען אגוזר היינט-
פרויען-פאזיציע - דעם חתונה-עקס!
דא האָט זיך זלאָטע מיט מיר געזע-
געט און איז געלאָפען אין בעריכט
רײן.

דער דייטשער סטודענט פון היינא

געדאכטע און
שטימונגען

דער סטודענט איז אומגעקערט
אין די מוחלענער, געווען פערעכענט
אלס טרענער פון רעדאקציע אידעאלען,
פון רעוואלוציע, איבערקעהרענע, און
צופרידענהייט אין פון אלץ, וואס איז
מסוגל מענשען צו בעאמרהייטן, דער
נאמען, סטודענט איז געווען א סיג-
ניל, א שם גרף צו רעוואלוציאנער.
אויף האבען מיר איהם פערשטאנען און
אויף האט איהם דאס מאכט אפגעשטאנען
און בעהאנדעלט, ביי יעדער געלעגענהייט
הייט, על כל צרה שלא תבוא, ווען
מען האט מורא געהאט פאר אומרוהען,
דעמאנסטראציעס, האט מען איהם קודם
כל אויפגערויפט, מען האט איהם א
פאר טעג פערשטאנען אין געלעגנהייט
און דערמיט איז מען געווען זיכער, אז
מען האט דאס שאר שבעיה מבצר
געווען.

אויף איז עס געווען ביי אונז.
אנדערש האט עס אויסגעזעהן אין
דייטשלאנד. מען זאגט אפילו, אז אמאל
אין פליכטעס צייטען, זענען דאס און
געווען דא סטודענטען אומרוהיגער
עלעמענט. אין דער שטורם און דראגא-
צייט האבען זיי געטומעלט און אין
יאהר 1848 האבען זיי זיך אפילו גע-
טויט בעטייליגט אין דער דעמאנסטראציע
רעוואלוציאנערער בעוועגונג, אבער דאס
איז שוין געווען גאנץ לאנג, און אונזער
צייט איז דא דייטשער סטודענט גע-
ווען קודם כל א פרעהליכער יוג, וואס
האט געהוילעט, געווענען און געטוי-
קען, זיין רעפערענצאנט איז געווען
דער קארפוס סטודענט, וואס מאכט
אין פולען וואוקס ביי יעדער געלעגנהייט.
הייט, אינעם צענטער זיך נישט מען קיין
סאציאלע פראבלעמען און לעבנס און
טאג אריין, געניסט פון דער אקאדעמיע-
שער פרייהייט, וועלכער דאס איז ביי
איהם אלס אן דעם, וואס צו ערלויבט
זיך אפצוטוהן פערשטענע שפילן.
אויסלעזען די לעמערענס, אנדער-
דייטשן די שילדען און סמלען, שטע-
רען די רוח אין דער גאס.
די מאכט, דאס פאליטיש האט געקוקט
אויף דאס קינדערשע שפיל פון דער יו-
גענט אין האט געשטייכעלט, בידער
האט עס זיך א געהא געטון: זאל זיך
די יוגענט שפילען און זאל דאס ערנסט
פראבלעמען לאזען פאר די אלטע, דער
וואקסענער, ערפארענער מענשען.
אויף איז געוואקסען א דור גאך א
דור אין דער סטודענט איז און דייטש-
לאנד געווארען דער פערטערסטער פון
דער רעאקציע, דער בעשיצער פון דאס
מיטעלסטע-עלעמענט, אנטומיזציעס, צו
אין געווארען דער שווא פון אלץ, וואס
שמעקט מען רעפארם, מיט מאדערנע
זאכס, מען רעוואלוציע.

דער געניאלער ערפינד-
ער צו וויין 80-טען
געבורטסטאג

אנהער דייטשע סטודענטען זענען אבלי-
גים און זיי פיהרען פאלקס-אויס-
חשבון פון דאס רייכע קארפאראציעס און
דייטשלאנד. עס האט זיך ארויסגעווען
זען, אז אויף דאס צוזאמענפיהרען פון
דאס סטודענטשע פערזענלעכע קומען אראפ
גאנצע אכצען פערטערסטער פון דאס
עסטרייכישע סטודענטען, וועלכע מען
גנט און האבאואט און זיי פיהרען דאס
דורך זייער ראסען-פרינציפאלן חשבון
פון דאס געלדער וואס זיי בעקומען פון
דאס פרייערע דייטשע פערזענלעכע וואס
זענען געגאנגען פון ראסען-האט.

דער פרייערער פאלקס-אויס-חשבון
בעקער האט זיך ארויסגעווען, אז דער
א צוקולאר צו אלע סטודענטשע פער-
זענען אין דייטשלאנד, אין וועלכע צו
ווייט, אז מען טאר זיך נישט לאזען
פיהרען פאר דאס גאנץ פון דאס עסטרייכ-
שע שטאנדישע, אז דער ראסען-פרינ-
ציפאלע וועלכע זיי פערטערסטען איז דאס
כערלעך אין שוועדן, אז מען מוז
שטעהן אויפ'ן שטאנדישע פון דער
מלוכה און אז אלע בירגער פון לאנד
מוזען קענען געהערען צום סטודענטי-
שען פערזענלעכע.

דאס דעם צוקולאר מוזען אלע,
וואס האלטען זיך פאר דייטשען אפילו
ווען זיי זענען אויסלענדער, אויך און
גענומען ווערען און דעם סטודענט-
שען פערזענלעכע.

ס'האט זיך ארויסגעווען, אז דער
סטודענט איז א גאנץ געפעהרליכער
געגנער פון דער גייסער ארדנונג, אז דאס
קארפאראציעס זענען געשטען פון פער-
שווערונגען, אנטוויקעלעט געווען דער רע-
פובליק, אנדערש האט מען זיך א
רומגעזעהן, אז דאס שותפות מען דאס
דייטשע סטודענטען פון עסטרייך האט
א שטענדיגן אריינפאלט אויף דער גאנצער
צו אקאדעמיעשער יוגענט און מען האט
אנגעהויבען אנטוויקעלען מענטשן גענען
דעם.

עס האט זיך ארויסגעווען, אז דאס
לאנד און ווערלעך נישט קיין גארמא-
לע, עסטרייך איז דאס לאנד פון דלות.

עס האט זיך ארויסגעווען, אז דאס
לאנד און ווערלעך נישט קיין גארמא-
לע, עסטרייך איז דאס לאנד פון דלות.

א רעאקציענער טיפ פון סטודענט,
וואס האט אין זיך אריינגענומען די
ערנסטע יסודות פון ראסען-האט און
רעלעגאציע שטאנא. פון קיין רעסערליכ-
קייט, פון הומאניזם און און איהם קיין
שפיר נישט געווען און דאס האט גע-
מוזט האבען א ווערקינג קורס-פל אויף
דאס שטעלונג פון יודען צווישען דער
אקאדעמיעשער יוגענט.

עס איז נישט קיין צופאל, וואס גראד
אין עסטרייך, אין זייער, וואו דאס א-
מלאציע האט געהאט אנהער שטארקסטע
פעסטונג, וואס גראד דאס האבען זיך
צווערשט געגרינדעט גאנץ אנדערש
סטודענטשע קארפאראציעס, עס איז
נישט קיין צופאל וואס נאך און ממל-
לענסט צייט האט זיך געגרינדעט דאס
קדימה אין וואס אויף דאס וועגער
אונגווערזשע האבען מיר געהאט אזוי
פיל, שלאנגענער סטודענטשע פערזענ-
לעכע, דאס איז געווען א גאנצערלעכע
געווענע רעאקציע געגען דעם דייטשען
שטאנדישע, וואס האט דאס דאס זיך גע-
פלאכטען א נעסט, עס איז געווען, וואו
אחד-העם רופט עס, א חקוי, א א-
בערעכענען דאס פערמאד-האט, אריינלע-
געבונג אין איהר א יודישען אנהאלט
אויף א געאנצען דאס ענטוויקלונג

דער סטודענט איז אומגעקערט
אין די מוחלענער, געווען פערעכענט
אלס טרענער פון רעדאקציע אידעאלען,
פון רעוואלוציע, איבערקעהרענע, און
צופרידענהייט אין פון אלץ, וואס איז
מסוגל מענשען צו בעאמרהייטן, דער
נאמען, סטודענט איז געווען א סיג-
ניל, א שם גרף צו רעוואלוציאנער.
אויף האבען מיר איהם פערשטאנען און
אויף האט איהם דאס מאכט אפגעשטאנען
און בעהאנדעלט, ביי יעדער געלעגענהייט
הייט, על כל צרה שלא תבוא, ווען
מען האט מורא געהאט פאר אומרוהען,
דעמאנסטראציעס, האט מען איהם קודם
כל אויפגערויפט, מען האט איהם א
פאר טעג פערשטאנען אין געלעגנהייט
און דערמיט איז מען געווען זיכער, אז
מען האט דאס שאר שבעיה מבצר
געווען.

אויף איז עס געווען ביי אונז.
אנדערש האט עס אויסגעזעהן אין
דייטשלאנד. מען זאגט אפילו, אז אמאל
אין פליכטעס צייטען, זענען דאס און
געווען דא סטודענטען אומרוהיגער
עלעמענט. אין דער שטורם און דראגא-
צייט האבען זיי געטומעלט און אין
יאהר 1848 האבען זיי זיך אפילו גע-
טויט בעטייליגט אין דער דעמאנסטראציע
רעוואלוציאנערער בעוועגונג, אבער דאס
איז שוין געווען גאנץ לאנג, און אונזער
צייט איז דא דייטשער סטודענט גע-
ווען קודם כל א פרעהליכער יוג, וואס
האט געהוילעט, געווענען און געטוי-
קען, זיין רעפערענצאנט איז געווען
דער קארפוס סטודענט, וואס מאכט
אין פולען וואוקס ביי יעדער געלעגנהייט.
הייט, אינעם צענטער זיך נישט מען קיין
סאציאלע פראבלעמען און לעבנס און
טאג אריין, געניסט פון דער אקאדעמיע-
שער פרייהייט, וועלכער דאס איז ביי
איהם אלס אן דעם, וואס צו ערלויבט
זיך אפצוטוהן פערשטענע שפילן.
אויסלעזען די לעמערענס, אנדער-
דייטשן די שילדען און סמלען, שטע-
רען די רוח אין דער גאס.
די מאכט, דאס פאליטיש האט געקוקט
אויף דאס קינדערשע שפיל פון דער יו-
גענט אין האט געשטייכעלט, בידער
האט עס זיך א געהא געטון: זאל זיך
די יוגענט שפילען און זאל דאס ערנסט
פראבלעמען לאזען פאר די אלטע, דער
וואקסענער, ערפארענער מענשען.
אויף איז געוואקסען א דור גאך א
דור אין דער סטודענט איז און דייטש-
לאנד געווארען דער פערטערסטער פון
דער רעאקציע, דער בעשיצער פון דאס
מיטעלסטע-עלעמענט, אנטומיזציעס, צו
אין געווארען דער שווא פון אלץ, וואס
שמעקט מען רעפארם, מיט מאדערנע
זאכס, מען רעוואלוציע.

טאמאס אלווא עדיסאן

פון דר. ב. שטיינפלד

יאהר זיכענשט איז אויף דאס א-
דעם אונזערע געווענען געווארען אונז
סאטא באמבא, וועמענס פעדעס, נאך א
געוויסער לענגערער בעארייטונג, הא-
בען זיך געהאלטען אונז פלעקטירען
פייער אויפ'ן וועלכען אופן, וואו דער
אונדערבראכער קוסט, וואס איז געווע-
הען געווארען דורך משה רבנו און
מדר: הסנה בוצר באש והסנה אנינו
איכל'. דערמאנט איז דאס גרויסע פרא-
בלעם געלייט געווארען, מען פלעגט
יאהר צוריק האט ניו-יארק צום ערשטען
מאל דערוועגן דאס ערשטע פלעקטירע-
לעגטערע.

מען דער וועלכער אונדערלייכער
עבראיש האט זיך ערשטאן גענומען צו
אלע זיינע גרויסע פלעקטירען, די
בערלינגערסטע פון זיי זענען אויפ'ן
געבט פון סאטאנאראל און גראמאטא-
פלעקטירען אקאדעמיעס פאר אלע
סאטאנאראל, טעלעפאן, טעלעגראף,
שייב מאשיןען, דאמא-מאשיןען, איי-
גנע פון די דאזיגע פלעקטירען, וואס
למשל פלעקטירען און שרייב מאשין, זע-
נען און זייער געלעגנע פלעקטירען
אויסגעפארען ווערען פאר דענסטאנ-
אבער און זיין טעכנישע גענויס, און
זיינע גרינדליכע פראקטישע אויסגע-
רייגט, וואסלעך זיי נישט געווארען
אויף ברייט בענוצט און דער וועלט.

ווענען דער ארייט-קראפט פון
ענדסטאנען געהען ארום פיל אפערדא-
טען, וואס שיינען צו האבען אומאמ-
ווארעלע.

מען דערזעהלעך, אז באלד נאך זיין
חתונה איז איהם געקומען אין קאפ א
נייע אנדעם, ער איז אוועק פון דער
צערמאניע בלייך דאס לאבארטאריע
אין זיך בערגאבען דאס, נישט אריין
געהענגט, אויף פיר משה-לעך, און
פרשט דערנאך אז ער געקומען צו זיין
יונגער פרוי. און זיין לאבארטאריע
ווערט צו דאס אנדערשע בעוועג-
וועזען א שטאלע און הארטע סאפ, וואו
ערשטאנען כמעט גאנץ היינטיגע
סאג א נאכט-דערמאל אויף א פאר
שעה בעת ער ארייט אבער וויכטיגע
פרעגונגען.

דער אכטציג יאהרגער געבורטס-טאג
פון טאמאס עדיסאן, טרעפט אנהא-
אין זיין לאבארטאריע, פאר אנהא
איז דאס נישט קיין יום-טוב דא וועלט
אבער, דא גרויסע דאנקבארע וועלט,
פערטעכט דעם מאג פאר א גרויסען
יום-טוב.

דעם געווענענס צייטונגס פערקליי-
פון דערמאנט.

כדי דער לעזער זאל זיך קאנצען שא-
פון א בערגיק ווענען דער מעסטער
פון צווייטן ארייט, וועלכע מיר דא
דערזעהלען אין צוזאמענאנג מען דעם
א ווער לאבארטאריעס-שטעלען פאקט, נאך
דעם, וואו עדיסאן האט געלייט דאס
פראקט ווענען דער פערטעכט פון
עלעקטרישען ליכט אבער אייגענע
לעמפלעך און איז און אלעמעניע
שוין גאנץ פערטעכט געווען מען זיין
פראגנאנצ, האט ער זיך אנגעשטויסען
אויף אומאנזאמערטע שווערניקעס.
דאס אלעמעניע אנדער פון עדיסאן
לעמפלעך בעשטעהט פלעקטירען און
דעם, וואס פלעמפלע ווערט אריין-
געווארען דאס ליכט און עס ווערט דאס
אייגענעסעלעס א מען פאדעם, וואס
פילרעט א ווערשטאנד דעם עלעק-
טרישען שטראם און צווינגט איהם
דארט צו זיך פערוואנדלען אין פייער.

וואו קעגנט מען אבער אזא פאדעם,
וואס זאל ערשטאנען פארשטעלען דעם
געווענענע ווערשטאנד, און וואס
זאל, צווייטענס, ברענען לאנג און
שטענדיג נישט ווערען קיינמאל פאר-
ברענט און עדיסאן'ס יוגענד-צייט איז
דער איינציגער אויסוועג געווען אויט-
געלייגט און מען פלאנצונג פאדעם,
וואס זאל און א פלעקטירען צושטאנד
קענען אויסהאלטען דעם עלעקטרישען
פייער, נישט ווערען פערברענט. פיר
אויסגעפארען אזא פאדעם, האט עדי-
סאן אויסגעפארען אלע מעגליכע
פלאנצונגען פון פלעקטירען און א
נישט געקאנט קומען צו א בעסערע
גענדען רעזולטאט. נאך א פאר טאג
אדער און בעסטען פאל א פאר וואכען
פון ברענען ווענען די פאדעם אין דאס
לעמפלעך פערברענט געווארען, און
מען האט בעדארפט האבען אנדערע
לעמפלעך.

אנדערער אויף עדיסאן'ס פאלק,
וואס שוין א מען געטין מען דער
ענד אויפ'ן גאנצען ענין אין זיך גע-
נעמען פאר אנדערע זאכען, עדיסאן
איז אבער געשטען פון הארטען האלץ.
ער האט זיין גאנצען דעמאלס דיגע-
פערמאנען פערשטאנדעס אויף עקספ-
דיאנס, וואס ער האט געשטען אבער
דער גאנצער וועלט צו וועלכע פלע-
דעזע פלאנצונגס פערדעם און ברענגען
זיי צו אנהא. ענליך נאך מעגליכע

גלייכצייטיג געווען אין ביידע ריכ-
טונגען, און דער צייט ווען דער סע-
לעגאנטע און באשטאן האט געקלאפט
א דעמאנסטראציע קיין ניו-יארק, האט א
יאקארט טעלעגראפיקע שוין נישט גע-
מוזט ווארטען ביז ער וועט ענדיגען,
נאר געקאנט גלייכצייטיג גענוצען דעם
וועלכען דאס האט פארשטעלען פון
ניו-יארק קיין באשטאן. שפעטער האט
עדיסאן פערמאנענטע די ערשטע
אויף, אז מען האט געקאנט שוין גלייכ
צייטיג שיקען אנדער דעם וועלכען
דאס נישט צוויי, נאר פאר און אלע
זעקס טעלעגראמען.

איבערזעהלען דא עדיסאן'ס ערשטע
דאזיג, אפילו דא וויכטיגע פון זיי,
וואסלעך געווען אומגענוגט ארייט.
עדיסאן האט בוך הכל ארויסגענומען
אין וואסנאטאן אבער צוויי מיליארד
פאטענטען, אין דאס בעסטע יאהרען פון
זיין שטאנא פלעכט ער רעגיסטראציע
צו צוויי פאטענטען א וואך.

אומגעהערטען איז עדיסאן'ס גאנצען
פארברענען מען דעם עלעקטרישען
לעמפלעך. אייגענליך איז דער געדאנק
פון אזא לאמפ אויסגעשוואמען נאך
פאר עדיסאן'ס א רוסישער געלערנטער
יאקארטשקאוו האט דורכגעלאזט א
עלעקטרישען שטראם דורך צוויי שטיק-
לעך קוילען, וואס זענען אומגענוגט
געווען צווישען זיך דורך א גאך סלי-
נעם שטח פון דעם געמאכטע לופט.
בעגעגנדיג אפילו ווערשטאנדען,
האט דער שטראם אנגעגלייט דא
קוילען און דאס געטעל דינט לופט און
דערמאנט איז געשטאנען געווארען ליכט.
דאס ליכט האט אבער פארשטאנען
צוועקען נישט געטוינט, אויסער דעם
אין דאס אראבלעך פון מערטיילען
דעם שטראם אויף אייגענעלעגטע
זיך ארויסגעווען אלס עסוואס לא-
טען אומגענוגט. ערשט מען א יאהר
פאר עדיסאן'ס גרויסער ערפונדונג
האט מען אויף א יוגענ פון דער קי-
נעליכער ווערשטאנען אקאדעמיע אין
לאנדאן פייערליך פרעקלעהרט, אז דאס
עלעקטרישע בעליכטונג וועט קיינמאל
נישט ווערען קיין פראקטישער ציין.
ווייל 95 פראצענט פון דער שטרום-
דעמאנסטראציע מוז אויסגען פון דער
וואו עס וועט צוקומען צו דאס אייגענע
לעמפלעך.
דאס דא געט וויכטיגע פאטענציעלע אומגע-
ליכקייט איז מעגליך געווארען א דאנק

אמערקא און מען איהר דאס גאנצע
צוויי זונטע וועלט פייערט דעם א-
ציגסטען געבורטסטאג פון אנהער גרעס-
טען און בערלינגערסטען מענטש - סא-
מאס עדיסאן.

דאס לעבענס-בעשרייבונג פון עדיסאן
פיינט זיך ווי א שפאנענער רעמאן.
א יוגענלעך פון דרייצעהן יאהר, און א
געהעריגער שוין-בלונדע, פערקויפט
צייטונגען אויף דער גאס וואס געבוי-
טער באהן צווישען דעטראיט און סא-
יגא. און דא פיינט שטונדען צווישען
דעם צייטונגס-פערקויף פארקעט צו
זיך און זיין וועגלעך און פאטענט-וואגן
מען פערשטענע שילדעלעך און דאס
מען, ער מאכט עלעקטרישע עקספער-
מענטען, נאך און א בעשטעמטע ציל,
שוים צוילע גאנצערלעכער גייגעריקייט
בעת איינעם פון דאס דאזיגע עקספער-
מענטען פאלט פאר א קליינער טאג
ברענענער פלינגקייט און עס ענט-
שטעהט א פייער. ווען דער קאנדוקטאר
דערוועגן זיך ווענען דער אורזאכע
פון פייער, ווארפט ער ארויס דעם
ווענען עקספערמענטאטאן מען אלע
זיינע בעשטערע אויף א קליינער טאג
ציע און איז איהם נאך דערייט מלכוד
מיט אפילו פעטע, אז פון יענעם
טאג אן בלייבט עדיסאן סאטאנא אויף
זיין גאנצען לעבען.

דער פעהגער בחור'ל ווערט אבער
נישט פערלירען, גלייכצייטיג מען דעם
צייטונגס-פערקויף האט ער זיך אויס-
געלערנט ארייטען ביי טעלעגראף-
פאראט. ווערט ער א טעלעגראף-אפ-
ראפאר און דערגרייכט דערייט און
פאלקסמנהייט, אז ביי זיבעצעהן יאהר
ווערט ער בעטראכט אלס דער גרעסטער
טעלעגראפיקער אין זיין קאמפאניע.

און דא קומט עדיסאן צו זיין ער-
שטער גרויסער ערפונדונג, ביז צו זי-
נער צייט האט מען אבער יעדען טי-
לעגראף-דראגט געקאנט גלייכצייטיג
שיקען בלויז איין טעלעגראם, בעת עס
איז געקלאפט געווארען א טעלעגראם
אין איין רעכטונג פאר דאס האט ער
נישט געקאנט בענוצע ווערען אין דער
פערקעהרטער רעכטונג, און אויסער
דעם, איז דאס קלאפען וועלכע גע-
גאנגען גאנץ לאנגעם, ווייל יעדער
אח האט מען געמאכט אויסקלאפען
עטליכע מאל דורך פערשידענע קירצע
און לאנגע צייכענס.

דער יוגער עדיסאן האט ערפונדען
א סיסטעם פון דוועלעקס טעלעגראפיע.
מען דער הילף פון דער דאזיגער מיט-
טעם האט מען דעם דאס געקאנט

אין פולען וואוקס ביי יעדער געלעגנהייט.
הייט, אינעם צענטער זיך נישט מען קיין
סאציאלע פראבלעמען און לעבנס און
טאג אריין, געניסט פון דער אקאדעמיע-
שער פרייהייט, וועלכער דאס איז ביי
איהם אלס אן דעם, וואס צו ערלויבט
זיך אפצוטוהן פערשטענע שפילן.
אויסלעזען די לעמערענס, אנדער-
דייטשן די שילדען און סמלען, שטע-
רען די רוח אין דער גאס.
די מאכט, דאס פאליטיש האט געקוקט
אויף דאס קינדערשע שפיל פון דער יו-
גענט אין האט געשטייכעלט, בידער
האט עס זיך א געהא געטון: זאל זיך
די יוגענט שפילען און זאל דאס ערנסט
פראבלעמען לאזען פאר די אלטע, דער
וואקסענער, ערפארענער מענשען.
אויף איז געוואקסען א דור גאך א
דור אין דער סטודענט איז און דייטש-
לאנד געווארען דער פערטערסטער פון
דער רעאקציע, דער בעשיצער פון דאס
מיטעלסטע-עלעמענט, אנטומיזציעס, צו
אין געווארען דער שווא פון אלץ, וואס
שמעקט מען רעפארם, מיט מאדערנע
זאכס, מען רעוואלוציע.

נאך צוגאב האט עס אויסגעזעהן אין
עסטרייך. דער דייטשער סטודענט האט
ביי דער רעאקציענער שטאנא גע-
האט טראדיציע פון א גרויסער פער-
גאנענהייט, פון מיטעלסטערליכען רי-
טער און ארעלכאן, האט עס דעם
עסטרייכישען סטודענט געפעהלט. דער
צו איז דער דייטשער סטודענט, דער
טראדיציע פון דער אקאדעמיעשער פרייהייט
געווען על פי רוב א פראטעסטאנט
ער איז געווען שטאלץ אויף זיין
מארגען לעטער, אויף דאס הומאניסטען
און דאס האט איהם אנגעבען א הומא-
ניסטישען שטויך. דער עסטרייכישער
סטודענט איז אבער א קאטיל, ער האט
נישט דאס הומאניסטישע טראדיציע, דער
צו איז ער ארוםפרייגעלט געווען מיט
א מיט מאס פון פערשידענע פלעקער,
געבן וועלכע האט געמוזט פיהרען
א קאמף פאר זיין דייטשטום.
אויף איז עס געקומען דערצו דאס
אין עסטרייך האט זיך אויסגעלידעט

מיט דער משפחה פון שריפטשטעלער

אין א פאמיליע פון שריפטשטעלער

פון ש. נייער

מיט דער משפחה פון שריפטשטעלער
 לער און אונזערע שריפטשטעלער
 פאמיליע, וואס איז, און דער אמת'ן
 א שלום-עליכע-פאמיליע, וואס איז
 שלום-עליכע-פאמיליע, וואס איז
 אונזער דער רעדאקציע פון י.
 דערקאמפאניסט, ביי דער פאמיליע-לער
 מיטוואךס פון מאנטיין וויינבערג, וואס
 צעהנטער יאהרצייט נאכ'ן גרויסען
 פאליטישער שרייבער, עס איז א פאמיליע-
 אויסגאבע מיט איבער הונדערט גליי-
 דער, צייכענענע, פאליטישע-ליטעראטור
 עס איז רייך און איז א פאמיליע-ליטעראטור
 ס'איז אונזער ליטעראטור-פאמיליע און
 דערפון און איז א פאמיליע-ליטעראטור.

אונזער שטיף-און שפיל-ענערגיע, וואס
 האט זיך כסדר געקענט פון זיין לא-
 פערטיגער נשמה און געשטראהלט פון
 זיינע שטערנישע אויגען. האט ער עס
 געטון אין זיין קארעספאנדענץ, און
 זיינע פאמיליע-בריוו האט ער אויסגע-
 גאסען זיין צאמער פאמיליע-ליטעראטור, און
 זיינע בריוו צו פריינד און צו אומגע-
 קאנטע פאמיליע - זיין קלוגע קנדיש-
 קייט.

דן, וואס האבן אנהייב נישט גוט
 קענט, האבן זיך אפגעקוקט געוואונדערט,
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

אלע געשעפטס-אפגעבער האט ער ליב
 געהאט איינצונעמען קלענע און שטארקע-
 ענע און פערפעקטערע מיט איינפאלען
 און וואס. אבער דן האט אמת'ע -
 כוואלט געוואלט, קונסטלער-שפיל - הנאה
 האט ער געהאט פון יענע בריוו-ליטעראטור
 וועלכע ער האט געשריבען סתם אזוי
 און דער וועלט אריין, און יענע בריוו איז
 פראקטישע צילען, און יענע בריוו איז
 ער באמת ווי א יונגע און קונסט, וואס
 קיינער און קיין נאך שטערט איהם
 נישט צו מאכן שטיק און אפמאכן שטי-
 קעס, און יענע בריוו ווערן פון א
 דעם מענטש און שלום-עליכע, און
 זיין געגענטע קונסט, - דן רייכע
 קונסט פון ריינעם געלעכטער, און יענע
 בריוו איז ער נישט סתם און פאמיליע
 נישט מוחם מענדעל, נאך מאכטעל פיי-
 ס דעם חנו'ס יונגעל.

פונדעסטוועגן וואלט געווען אפמאכן
 צו טראכטען, אז ליינענדיג אפ דן בריוו
 זיינע האבן מ'ר נאך דן פריי פון
 שפיל, די הנאה פון קנדישען גע-
 לעכטער, ניין, מ'ר לערנען אויך פיל
 פון דער "פאמיליע-ליטעראטור" קארעספאנדענץ.
 מ'ר לערנען פון איהם א סך זאכען
 ווערן שלום-עליכע און דער גאנ-
 צער פאמיליע-ליטעראטור.

און דאס האט איהם געוואונדערט,
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

אלע געשעפטס-אפגעבער האט ער ליב
 געהאט איינצונעמען קלענע און שטארקע-
 ענע און פערפעקטערע מיט איינפאלען
 און וואס. אבער דן האט אמת'ע -
 כוואלט געוואלט, קונסטלער-שפיל - הנאה
 האט ער געהאט פון יענע בריוו-ליטעראטור
 וועלכע ער האט געשריבען סתם אזוי
 און דער וועלט אריין, און יענע בריוו איז
 פראקטישע צילען, און יענע בריוו איז
 ער באמת ווי א יונגע און קונסט, וואס
 קיינער און קיין נאך שטערט איהם
 נישט צו מאכן שטיק און אפמאכן שטי-
 קעס, און יענע בריוו ווערן פון א
 דעם מענטש און שלום-עליכע, און
 זיין געגענטע קונסט, - דן רייכע
 קונסט פון ריינעם געלעכטער, און יענע
 בריוו איז ער נישט סתם און פאמיליע
 נישט מוחם מענדעל, נאך מאכטעל פיי-
 ס דעם חנו'ס יונגעל.

פונדעסטוועגן וואלט געווען אפמאכן
 צו טראכטען, אז ליינענדיג אפ דן בריוו
 זיינע האבן מ'ר נאך דן פריי פון
 שפיל, די הנאה פון קנדישען גע-
 לעכטער, ניין, מ'ר לערנען אויך פיל
 פון דער "פאמיליע-ליטעראטור" קארעספאנדענץ.
 מ'ר לערנען פון איהם א סך זאכען
 ווערן שלום-עליכע און דער גאנ-
 צער פאמיליע-ליטעראטור.

און דאס האט איהם געוואונדערט,
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

אלע געשעפטס-אפגעבער האט ער ליב
 געהאט איינצונעמען קלענע און שטארקע-
 ענע און פערפעקטערע מיט איינפאלען
 און וואס. אבער דן האט אמת'ע -
 כוואלט געוואלט, קונסטלער-שפיל - הנאה
 האט ער געהאט פון יענע בריוו-ליטעראטור
 וועלכע ער האט געשריבען סתם אזוי
 און דער וועלט אריין, און יענע בריוו איז
 פראקטישע צילען, און יענע בריוו איז
 ער באמת ווי א יונגע און קונסט, וואס
 קיינער און קיין נאך שטערט איהם
 נישט צו מאכן שטיק און אפמאכן שטי-
 קעס, און יענע בריוו ווערן פון א
 דעם מענטש און שלום-עליכע, און
 זיין געגענטע קונסט, - דן רייכע
 קונסט פון ריינעם געלעכטער, און יענע
 בריוו איז ער נישט סתם און פאמיליע
 נישט מוחם מענדעל, נאך מאכטעל פיי-
 ס דעם חנו'ס יונגעל.

צונויפן דן אלע שטעלען, וועל און
 נאך געגעבן נאך א פאר אונזער-
 דענע בילדלעך, וואס ער האט אויס-
 געגעבן דענענדיג (און א בריוו צו דענע-
 נדיג) און פון פאמיליע-ליטעראטור (ס'איז
 קע און א בריוו צו פאמיליע-ליטעראטור):
 ...א קליינע, א דאנקער, א ווייט-
 ליכער, מיט קליינע, גא- רייכע הענט-
 לעך, מיט א קליין ווייטלעך בערדלעך
 - געווען פאמיליע-ליטעראטור - מיט גו-
 טנעק, שטענדיג שטיינענדיגע, אפילו
 בעת צו ווייט, אויסגעלעך, שטענדיג
 ריין, תמיד שטענדיג אונזער, די קליי-
 נעקע שטענדיג געגעבן, פאמיליע-
 לעך רויכערט צו אייגענע, מיט דן
 קליינע פאמיליע-ליטעראטור, פאמיליע-
 טרינקט ער אייגענע, אלעין פון זיין
 שטיינעקע פערקלעכט, און אויף דעם
 שטענדיג אלעאיינעם בענקעל זעט ער,
 ביים מיטל וואו עס ליגט פאמיליע-ליטעראטור
 מיט א וועלטלעך אונזער, תמיד פרעמ-
 דע סידור, פרעמדע צרות, פרעמדע
 ווייטלעך, און וועלכע ער האט א שטיק
 פון זיין אומגעווענליך גרויסען הארץ
 אונגעגעבן - און הייסען הייסען
 דער דאנקער גוטער דאנקער: דאנקער
 דענענדיג. (ו. 921). און א בריוו צו
 פאמיליע-ליטעראטור, און אפילו שטענדיג,
 וואו עס איז באמת געווען אפמאכן
 ענער בריוו, שרייבט ער: "חס ושלום,
 איהר זאכט ענטפערען אויף א בריוו!
 למאי זאכט איהר ענטפערען? פערשטאמ-
 דאס מיל מיט א גוטען צוגאב, געהמט
 צונויף דן פרעמדע, וואס א פאמיליע-ליטעראטור
 א סקאטעקער, מאכט צורעכט אלע
 מיט דן פאמיליע-ליטעראטור, וואס וועלען זיך
 נישט האלטען אויף אייער יודיש-פראג-
 צונויפן נאך, שפאנעט איהם מיט דן
 הענד און דן קעשענעס האט און צורק
 אפערן נישט אויסגעוואסען קאפאנעט
 וועלכער זיך אויף דער ווייכער סאפא,
 רעדט מיט'ן ווייז דבר'ים פאמיליע-ליטעראטור
 שפאנעט זיך מיט דן קנדיש (אדער
 פערקערט), נאך שרייבען א גוטען
 פריינד, ענטפערען אויף דעם בריוו-ליטעראטור
 פאמיליע-ליטעראטור - דאס לעטע אנדערע,
 נישט פאמיליע-ליטעראטור, וואס פאמיליע-ליטעראטור
 אזוי אפילו זיך א פאמיליע-ליטעראטור, א הימל
 ריכט, א פאמיליע-ליטעראטור, א ימח שמו'ים און
 וואס איהר ווילט, נאך קמט צו א
 בריוו-ליטעראטור - און ער אפמאכן
 און עס פאמיליע-ליטעראטור שטענדיג... (ו. 938).

שלום-עליכע-פאמיליע-ליטעראטור
 דאכט זיך מ'ר, נישט געפעהלט קיין
 שטענדיג צו שרייבען בריוו, און וואס
 אונז פלייבט אפער צו טון, און -
 ליינענען זיי! ליינענען זיי אלעין, ליינע-
 נען זיי פאר אנדערע - און הנאה
 האבן.

זי ווערן נאך אנדערע מענטשן, דן
 דאנקענדיג אנדערע קומט און זי פאר
 אלס א רעוועלטאט, וואס זיי פעהלט
 דער אויספאל פון דן מענליכע דענענ-
 דער ווארענאט האט דאן אנגעהויבען
 עקספערעמענטירען, ער האט גענומען
 אפאלטען פארען און און אנהייב אריין-
 גענעהט די דענענען פון א יונגער שפא-
 דן טעכניק ווי דאס צו טון האט ער
 אלעין אויסגעארבייט, דער פאמיליע-ליטעראטור
 געצויגן גרויס, דער אלטער, מאכענדיג
 פארען וועלכער האט נישט געקאנט
 שלעפען דן פנס פון אלטקייט און האט
 אויסגעווערט צו עסען, האט פערלויפן
 זיין געלעכטלעכע פאמיליע-ליטעראטור, איז געווא-
 רען שטארק, האט אנגעהויבען לויפן
 ווי א יונגער און בעקומען צוריק אלע
 זיינע פחות נאכדעם האט ווארענאט
 דעם פארען צוריק אויסגעשניטען די
 דענענען, און ער איז ווידער געווארען
 אלס א שווער ווי פריער, ווארענאט
 האט שטענדיג אויך בעמערקט, אז נאך
 דער אפערציע האט זיין דער שפא-
 פון וואס ער מער וואלט און זיין פלייט
 ווערט ווייכער און געשמאקער, און א
 סך פון דן, וואס האט געווען שפא האבן
 איינגעפיהרט אפאלטע פאמיליע-ליטעראטור
 ווייטער פאמיליע-ליטעראטור, כדי זיי צו פארבע-
 סערען און פערשטארקערען.

פון שפא און דר, ווארענאט ארבעט
 צו מענטשן, דא און ענטשטאנען דן
 וועלכע דן: פאמיליע-ליטעראטור, און דאס
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

אלע געשעפטס-אפגעבער האט ער ליב
 געהאט איינצונעמען קלענע און שטארקע-
 ענע און פערפעקטערע מיט איינפאלען
 און וואס. אבער דן האט אמת'ע -
 כוואלט געוואלט, קונסטלער-שפיל - הנאה
 האט ער געהאט פון יענע בריוו-ליטעראטור
 וועלכע ער האט געשריבען סתם אזוי
 און דער וועלט אריין, און יענע בריוו איז
 פראקטישע צילען, און יענע בריוו איז
 ער באמת ווי א יונגע און קונסט, וואס
 קיינער און קיין נאך שטערט איהם
 נישט צו מאכן שטיק און אפמאכן שטי-
 קעס, און יענע בריוו ווערן פון א
 דעם מענטש און שלום-עליכע, און
 זיין געגענטע קונסט, - דן רייכע
 קונסט פון ריינעם געלעכטער, און יענע
 בריוו איז ער נישט סתם און פאמיליע
 נישט מוחם מענדעל, נאך מאכטעל פיי-
 ס דעם חנו'ס יונגעל.

פונדעסטוועגן וואלט געווען אפמאכן
 צו טראכטען, אז ליינענדיג אפ דן בריוו
 זיינע האבן מ'ר נאך דן פריי פון
 שפיל, די הנאה פון קנדישען גע-
 לעכטער, ניין, מ'ר לערנען אויך פיל
 פון דער "פאמיליע-ליטעראטור" קארעספאנדענץ.
 מ'ר לערנען פון איהם א סך זאכען
 ווערן שלום-עליכע און דער גאנ-
 צער פאמיליע-ליטעראטור.

און דאס האט איהם געוואונדערט,
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

אלע געשעפטס-אפגעבער האט ער ליב
 געהאט איינצונעמען קלענע און שטארקע-
 ענע און פערפעקטערע מיט איינפאלען
 און וואס. אבער דן האט אמת'ע -
 כוואלט געוואלט, קונסטלער-שפיל - הנאה
 האט ער געהאט פון יענע בריוו-ליטעראטור
 וועלכע ער האט געשריבען סתם אזוי
 און דער וועלט אריין, און יענע בריוו איז
 פראקטישע צילען, און יענע בריוו איז
 ער באמת ווי א יונגע און קונסט, וואס
 קיינער און קיין נאך שטערט איהם
 נישט צו מאכן שטיק און אפמאכן שטי-
 קעס, און יענע בריוו ווערן פון א
 דעם מענטש און שלום-עליכע, און
 זיין געגענטע קונסט, - דן רייכע
 קונסט פון ריינעם געלעכטער, און יענע
 בריוו איז ער נישט סתם און פאמיליע
 נישט מוחם מענדעל, נאך מאכטעל פיי-
 ס דעם חנו'ס יונגעל.

פונדעסטוועגן וואלט געווען אפמאכן
 צו טראכטען, אז ליינענדיג אפ דן בריוו
 זיינע האבן מ'ר נאך דן פריי פון
 שפיל, די הנאה פון קנדישען גע-
 לעכטער, ניין, מ'ר לערנען אויך פיל
 פון דער "פאמיליע-ליטעראטור" קארעספאנדענץ.
 מ'ר לערנען פון איהם א סך זאכען
 ווערן שלום-עליכע און דער גאנ-
 צער פאמיליע-ליטעראטור.

און דאס האט איהם געוואונדערט,
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

פון אלט יונג / דר. ווארענאט און זיינע פעריונערונס אפערציעס

א סתם פון א רייכע שווער קראנק-
 הייסען.
 דר. ווארענאט האט האט געהאט גענוג
 געלענענדישען צו זעהן דן אלעמיינע
 ווארענאט פון דן דענען אויפ'ן מענשלי-
 כען ארגאניזם. עס איז למשל, איינציג
 בעקאנט, אז א סך קנדישע, וואס זענען
 אנדערשען גייסאג און פיוזש, הערען זיי
 אויף צו וואסען דאס האבן צו פער-
 דאנקען, וואס דן דענען און ווייז האלט
 אריינצוויינגט נישט ווי צוהערן און פאר א
 שטיק צייט איז דר. ווארענאט געווען
 דער פרינציפאל-דאקטאר פון ענגעלשען
 בעדן, דאס האט ער געהאט דן גע-
 לענענדישע צו זעהן דן ווארענאט פון דן
 געלעכטע-דענען אויפ'ן מענשליכען
 קערפער, דור דעם וואס ער האט זיי-
 געוואוינט דן אפערציעס אויף דן
 פרינציפ (דן יענוועלען).

ווארענאט האט בעמערקט, אז גלייך
 נאך דער דאנקער פאמיליע-ליטעראטור
 רעציע ווערן דן פאמיליע-ליטעראטור
 צען גענענדיג, זיי ווערן גיך אלס
 און דן זייערע מוסקולען פערלירען
 זייערע עלאסטעזיטעט, זיי פערלירען
 דעם אפמאכן און ווערן געווען און
 אויך גענערט זיך צום ערנערן ווייז
 גייסטיגע פעהיגקייט, מיט איין ווארט,

וועלכע דן: פאמיליע-ליטעראטור, און דאס
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

אלע געשעפטס-אפגעבער האט ער ליב
 געהאט איינצונעמען קלענע און שטארקע-
 ענע און פערפעקטערע מיט איינפאלען
 און וואס. אבער דן האט אמת'ע -
 כוואלט געוואלט, קונסטלער-שפיל - הנאה
 האט ער געהאט פון יענע בריוו-ליטעראטור
 וועלכע ער האט געשריבען סתם אזוי
 און דער וועלט אריין, און יענע בריוו איז
 פראקטישע צילען, און יענע בריוו איז
 ער באמת ווי א יונגע און קונסט, וואס
 קיינער און קיין נאך שטערט איהם
 נישט צו מאכן שטיק און אפמאכן שטי-
 קעס, און יענע בריוו ווערן פון א
 דעם מענטש און שלום-עליכע, און
 זיין געגענטע קונסט, - דן רייכע
 קונסט פון ריינעם געלעכטער, און יענע
 בריוו איז ער נישט סתם און פאמיליע
 נישט מוחם מענדעל, נאך מאכטעל פיי-
 ס דעם חנו'ס יונגעל.

פונדעסטוועגן וואלט געווען אפמאכן
 צו טראכטען, אז ליינענדיג אפ דן בריוו
 זיינע האבן מ'ר נאך דן פריי פון
 שפיל, די הנאה פון קנדישען גע-
 לעכטער, ניין, מ'ר לערנען אויך פיל
 פון דער "פאמיליע-ליטעראטור" קארעספאנדענץ.
 מ'ר לערנען פון איהם א סך זאכען
 ווערן שלום-עליכע און דער גאנ-
 צער פאמיליע-ליטעראטור.

און דאס האט איהם געוואונדערט,
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

ד'ר סערגיי ווארענאט, דער מענש,
 וועלכע איז בערלינער, וואס מאכט פון אלט
 יונג, איז אלעין א מענש, וואס איז
 נישט אלט און נישט יונג, ד.ה. איז די
 מעטעלע יאהרען, ער איז אויך, דן און
 איז מער עהנליך צו א פאליטישער
 ווי צו א ריכטיגן מענש. ער רעדט
 זעהר אנגענום, לייכט, איינפאל: אבער
 פון צייט צו צייט ווערט ער געווען
 פונקט, אזוי שווער צו רייט און דער
 מצוינען האט זיך אפגעווען אויף זיינע
 געווען.

ד'ר ווארענאט צוויילט דן געשיפט
 פון מצוינען און דריי פערקאדען: דער
 ערשטער פערקאד האט זיך און
 דעם אומגעשטעלטען אפאלטע און צענדליג
 ון מיט'ן גיינצעהנטע יאהרהונדערט.
 און דעם פערקאד האט מען געהיילט
 קראנקהייטען, כאטש מען האט נישט
 געוואוסט גענוי זייערע אורזאכען, דער
 צווייטער פערקאד האט זיך און מיט
 פאסטערען, וועלכער האט געלייגט דעם
 באזנס פון דער באקאנטערליטעראטור
 האט פאסטערעלע, אז דן מ'קראכען
 זענען דאס דן סיבות פון אלע קראנק-
 הייסען, דער דריטער פערקאד האט זיך
 און און 20-מען יאהרהונדערט, און

וועלכע דן: פאמיליע-ליטעראטור, און דאס
 וואס ער האט זיך פארגעגעבן אויסצוגע-
 בען אזוי פיל צייט, טאגלעך און אייג-
 פאלען אויף בריוו צו וואלד-פרעמדע, זיי
 האבן נישט געוואוסט, אז ס'איז גע-
 ווען ביי איהם א מין קונסט צוליב
 קונסט, א מין ספארט, זיי האבן נישט
 געוואוסט, אז עס האט איהם פערשטאמ-
 פרייט אפ דאס שטיק פון זיין ווערטער
 און ווערטלעך אויפ'ן פאמיליע, אפ דאס
 אויסגעגעבן פאמיליע-ליטעראטור פון דן
 שפיל-אונזער, וואס ער האט פערמאגט.

דרום פראנקרייך האט ער פערנאכט צו
בענעהן זעלבסטמארגר. דעמאלסט האט
מען זיך דערוואוסט וועגען זיין קראנק-
הייט, אין מען האט איהם אפגעפיהרט
אין א פריזאטען משוועצן. אנטשאלט
בלאזט און פארזי, וואו ער האט שוין
פערבראכט דעם רעשט פון זיין לעבען.

21- תהא? זינער שאכמיסער קיין לאס טא-
ע פון קיבוצ, וועלכער האט זיך ביים
ריויסען שוץ סטרייט אין מאקקווע בע-
וונדערס אויסגעצייכנט דורך זיינע ליי-
טמאנען — איז משוגע געווארען און
מען האט איהם געמוזט אָפּהערען אין

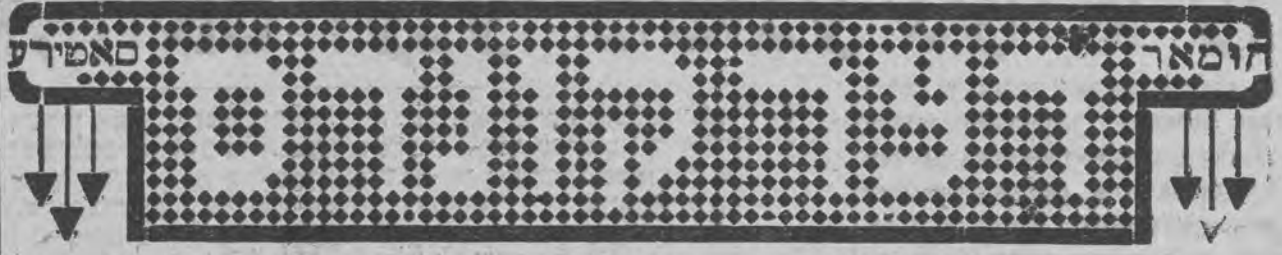
וְיָדַע קִשְׁתּוֹ מֵאֲבֶרֶךְ זֶן גִּלְטֶשְׂט
יֵד פֻּרִים לֹון זיינע הענט און האָט
פֿאַרצווייפֿלט זֶן געראַנגעלט און ויך
פֿערטען צו אַג־שפּאַר, זעהר אָלט
פלעגט ביי איהם פֿערשווינדען דער
פרוץ, און ער פֿלעגט פֿהלען וואָס

וְנִפְתָּח וְנַעֲבֹד וְנִשְׁמַח בְּיָמֵינוּ אֶלֶף שָׁנִים
אֶרֶץ חַיִּים וְנוֹצְרִים וְנִשְׂמָחִים וְנִשְׁמָחִים
וְנִשְׁמָחִים וְנִשְׁמָחִים וְנִשְׁמָחִים וְנִשְׁמָחִים
וְנִשְׁמָחִים וְנִשְׁמָחִים וְנִשְׁמָחִים וְנִשְׁמָחִים

Dr. med.
EYCHNER Jakó
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11
ארטאקדוסיק - און קינדער - קראנקהייטן

וּלְעֵצָה אֵין אֲכֻזָּה יִהְיֶה דַּר הָאֵם
וְהַזְמִינֵן דִּי אֲמַדְרִימַע אֶמְסֵן מִן
אֶן-אֲכֻזָּה יִהְיֶה, וְעֵלְכֶר אֶהְלֵם
אֶנֶן גִּיט.

וּוֹאֲרָנְאוּ הָאֵלִם, אִו זִינַע אֲמַר-
סֵם וְעֵלְמֵן דִּנְבֵן דַּעֲזֵל צִלְ צו

גראף האלי

די רבי'צין פון ראדימנע

די רבי'צין פון ראדימנע (צו ווייניק מ'זאגט נישט אזוי אזוי האט זיך א פאפער...) ווי וואס - עס איז איהר ווייניק... אזוי איז דאס א אידענע אויף ווי ווייניק נישט פון היין הוסטען, זי ליידט נישט אויף היין לעבער צו זעכציג יאָהר די ברוסטען עס גיט, ווי פון א צעבער... אזוי איז דאס א אידענע אויף ווי קען נאך האָבען קינדער, ווי אויף נישט היין עקרה, עס מ'רעדט מיט איהר דער וואונדער ווי מיט דער מומער שרה... אזוי איז דאס א אידענע אויף דעם רבי'ן ווארפֿט אין פֿיבער, דער רבי מיט ויך שרעקען, נאָר זאָלטע בעט איהם איבער, זי האָט א בוך מיט טישעקען... אזוי איז דאס א אידענע אויף וויין איידעם מיט זינדלערייזן און געוואלט, גולד, וואָס האָסטו געטון מיט מיין טאָכטער? גענוגט, שווער לעבען זאָלט איהר-ענטפערט גאנץ רוחני חיי'ל, כִּי האָט עס דאָן געמאכט אזוי ווי איהר האָט תמיד מ'ך געלייטען - בקיצור, י. א.

דער רבי איז געפֿאָהרען קיין ניו-יאָרק נאָך דאָס דאָס האָט ער זיך פֿון זאָלטען געלאָזט אין זאָל פֿערנאָרען אזוי איז דאָס א אידענע מיט אַזאָווערנעם כּוּחַ איהר מויל - עס שפּריצט מיט פֿייער עס געהט פֿון איהר א רויך... זי מ'רעדט א האָלד מיט פֿערל אזוי אויף א גרויסען גיידער, און דער ראדימנער רבי - ער געהט צו איהר אין חדר אזוי איז דאָס א אידענע אויף זי האָט געהאָט פֿיר מענער די אשה פֿון ראדימנע, און איצט דארף זי א פֿינפטע

ער מאַכט עס פֿרייזיר. חיים קלאָפּער איז געווען א חתן מיט וואָלף גרענער א טאָכטער. חיים קלאָפּער האָט געהאָט א טבע וועגען וואָס ער זאָל נישט רעדען צו צוהאָבען זיין ערצעהלונג נישט פֿון צום ענין נאָר מיט א לענגע פֿאררעדע. יעדעס מאל ווען חיים האָט געפֿען דערצעהלט און ווי געוועהליך וואָס געלייגט ערצעהלונג קדמות, האָט זיך דער אַלטער וואָלף גרענער תמיד ביי איהם געזעסען שווער רחמים: חיים ל, מ'ך עס בקיצור! דורך דער צייט האָט חיים קלאָפּער טאָקס חתונה געהאָט מיט וואָלף גרענער טאָכטער כרת משה ווייזשאל. ווייזשאל זיך אָבער א פנים איהר, און דאָס פֿאַרל האָט אָנגעפֿען פֿערשטעלונג מיט דער חתונה, ווייל קוים 3 חרשים נאָך דער חתונה האָבען זיי געמאָלט א גרית. אַזאָווערנער פֿון חרשה און פֿער דרום וואָרפֿט זיך וואָלף גרענער אויף

א נאָו-טיכערל איז זעהר א חייב-טיגער ענין.

געקומען א מלוכה-פרעזידענט און א גרויסע שטאַט. אויפֿן געהן-הויף האָבען איהם אַפֿ-געוואָרט דז פֿני-העיר ניל'ן בגרער-מייסטער בראש בייים בעגריסען זיך מ'זאָל דז דעלעגאציעס האָט דער מלוכה-פרעזידענט נישט ווילנדונג פֿאַרשטעלן זען זיין נאָו טיכערל. דער בגרער-מייסטער איז אונטערגע-שפּונגען, שווער דאָס סכּלעלע איהלע-הויבען און מיט גרויס דרך-און עס דערלאָנגט דעם מלוכה-פרעזידענט. - איך זען אייך זעהר דאָנקבאַר ה' בגרער-מייסטער, האָט געוואָלט דער מלוכה-פרעזידענט. אָבער, ה' פרעזידענט, זאָגט דער בגרער-מייסטער, דאָס איז דאָן אַפֿ קליינגיקייט! וואָס רעדט איהר, זאָגט דער פרעז-דענט, א נאָו טיכערל איז זעהר א חייב-טיגער ענין, דאָס איז זיין אייגענע זאָל, וואָס האָט און קיין אַריינשטעקען מיין נאָו...

א פאסיגער נאָמען.

- נישט אומזונסט הייסט דער נאָ-דעמער רב שפּירק? - ער שפּירק דז מרת זאָטע רי-בן שפּירק אין זיינע בייגער... פֿון די מעאמער-היצען. עס קומט איינער צום טעאָטער און צום אין דער קאָס: - גיט מ'ך א האָלבען פֿילעט, און וויל זעהן דז פֿאַרשטעלונג. - פֿאַרוואָס צופֿעס א האָלבען פֿילעט? איהר זענט דען א קיין? - איך זעה בלויז אויף איין אויג. א שוואַכער זכרון. - פֿערהאן א סך פֿרויען, וואָס האָ-בען א גוטען זכרון, נאָר אויף א מאָס-קען באל פֿערנעמען זיי, און זיי האָבען אַפֿגערגעלאָזט און שטיב א מאָן.

וואָס זאָגט דער מאַניסטראַט צום לאָדער ווייזשען טעאָטער.

מ'דערצעהלט, און ער לאָדער מאָ-גיסטראַט האָט געשלאָסען צו בעגרייטן דאָס יודישע טעאָטער פֿונם שטייער. - פֿאַרוואָס? - ווייל א פֿאַרשטעלער פֿון מאָג-סטראַט זענען געווען אויף א פֿאַרשטע-לונג אין לאָדער יודישען טעאָטער, האָבען זיי בעגרייטען אויף א זענען, און: ערשטענס זענען עס נישט קיין פֿאַרשטעלונגען און צווייטענס - און עס נישט קיין טעאָטער. נישט פֿון קיין טעאָטער פֿון נעהמט מען נישט קיין שטייער... ס'א ליגען. מאָן: (צו זיין ווייב) איך זאָג דיר, זי זאָגט און ס'איז א ליגען דאָס, וואָס אונזער סובלאַקאָטער זאָגט, און ער איז א ליטעראַט. ווייב: פֿאַרוואָס קלערסטו אזוי? מאָן: הייל ער בעזאָהלט יעדען חורש דאָס דירה-געלד.

היינט זיך אַיילען.

ער: - איך בעט אייך, נאָר איין קיש איידער איך גיי אַוועק. זי: נישט, אָבער מאַכט עס שווער, מיין טאָטע וועט א היים קומען און א שעה אַרום... שפּיללעס. - א מאָן אַפֿגעצייגט מען, א פֿרוי-רעדט מען אַפֿבער. - די פֿרוי פֿון זינד - און געצוואונג-גענע חתונה... - יעדע פֿרוי איז אַזאָר - פֿאַר קרעמער... - שלעכט צו האָבען א יונג ווייב א קראַנקע, נאָך פֿיל ערגער - אַזאָלעס ווייב א געזונטע...

איז דער צוקונפֿט.

- ס'איז אמת, און איהר זענט צו-וואָרען א דעפּוטאָט? - איהר זענט פֿליי א פֿאַרוואָקאָטער. געאָרן בראַדערע דער אמת'ער יוד. געוואָרען און דענעמאָרק, שמונדער און בעלגיען, געענדעגט דעם אונזער-זעטעס און קאָנסטאַנטנאָפּאָל, אָפֿגעריכט גלות און דייטשלאַנד, געווען און פֿיל לען און געלעזען רעפּערטען וועגען דער רוסישער ליטעראַטור און דער פֿאַרנאָווישער שפּראַך.

מהשבות...

פֿערהאן מענשען, וואָס געהערען צו א פֿאַרטיי און לאָנג, גיין זיי מיינען, און דז פֿאַרטיי געהערט צו זיי. גיין איין מענטש ווערט געוואָרען, דויערט ניין חרשים; א פֿאַרטיי - אַפֿבער נאָכט.

זייט דז מענשהייט איז געוואָרען געקראַכט, האָט מען איבערגעדרייט די פֿירמע אן מען רעדט אין נאָמען פֿון א פֿאַרטיי.

פֿערהאן פֿאַרטייען, וואָס רעדען און נאָמען פֿון פֿאַלק און מווען טאָלעס פֿאַר, פֿאַנגער, רופֿען איין פֿערוואַלונגען און מ'זען ערשט אַנהאָבען דערציילען דעם פֿאַלק, וואָס ער וויל.

וועגען אַנדערען טראַכט מען אזוי לאָנג, גיין מען ווערט אַנטשלאָסען.

א אַנדערען הרג'עט נאָר דעם ערשטען, אַלע אַנדערע טאָלען פֿון איהר א לעבען.

מיליטער-ענינים.

ערשטע שוועסטער: טאָטע, זאָלסט ווייסען, און זי איז א געמיינ שטאָל, זי שלעפט זיך פֿרום מיט א קאָנסטאַנט און פֿולקאָוויק!

צווייטע שוועסטער: אין זי, טאָטע, און אויסגעלאסען און אומפֿערשעמט זי האָט א מאַיגער און א סערושאַנט! טאָטער: לאָזט מ'ך אָפּ, איך בעט אייך: אין קיין מיליטער-זאָלען מ'זאָל איך זיך נישט.

נישט היין חייץ.

- אין סאָויעטע רובלעך האָבען דז דענסטען מעהר רעכט ווי דז בעל-הבית'ס. - ביי אונז האָבען שוין דז דענסטען מעהר רעכט ווי דז בעל-הבית'ס. - אויפֿן בעל-הבית.

געהערט פֿון מאַמען.

- גיטסו אַזאָקטריסע, באַבע! - וואָס פֿאַלט דיר איין? - ווייל דער טאָטע זאָגט, און ווען די קינסט צו אונז, שפּילען זיך אָפּ סעצעס.

אמ דאָס איז דער היליק.

- וואָס איז דער חילוק צווישן א קערן און א שדכן? - דער פֿרשטער בערגאָסט איינגע-ווייזט, און דער צווייטער - פֿאַרלעך...

29 ביים מאַרק'ן איטא.

- מען האָט געלאָפֿט דאָס פֿויגלע - האָט מען א שטיי-כעל געזאָגט דער מאַרק'ן איטאָ. אויפֿן טיש איז געלעגען א טעלעגראַם פֿון פֿאַרזאָר געזאָנדטען און לעבען טיש איז געשטאַנען א יאָפֿאָנעסער איטאָ. אַמטער און געוואָרט אויף בעסעהלען פֿון זיין שפּץ מאַרק'ן איטאָ. - שרייבט אן דעם פֿאַרזאָר געזאָנדטען, און דעם פֿרינץ וועט מען דאַרפֿען צו קבורה גרענגען און פֿאַרזאָר, עס וואָלט געווען צו פֿיל קאָפּ פֿערדערענען! איהם אַרבעטענענענען געהער, דז פֿרינצעסין זאָל מען צושטעלען ביז טולען אונטערגע-קען און סקאַנדאַלען און אַהן אַריינשטעלן פֿון דער אַרטיסטראַציע, שרייבט אן מען זאָל זי שרייבען און מען זאָל זי פֿיהרען אַזאָ-קאָנסטאַנט (געמייט).

צום בעזעהל - האָט געזענטערט דער בעאָטער אין איין אַרײַס.

און צעמלעכע מינוט אַרײַס איז דער בעאָטער געקומען-גען און געמלערען, און דער בעזעהל איז אויסגעפֿיהרט געוואָ-רען און געוואָרען דאָס קאָפּיר-און פֿון די טעלעגראַמען. - גוט האָט געזאָגט - דער מאַרק'ן, מאַרק'ן וועט איהר מיר מעלדען דעם ענטפֿער פֿון פֿאַרזאָר געזאָנדטען.

(פֿאַרשטעלונג קומט)

די שוואַרצע כריזאָנטעמע.

עוואַליטער ראַמאָן.

עס האָט נישט געדויערט קיין שעה און קאָניעצק: און צו-רעקציעמען אָנגעלאָדען, ווי אַנאָוועל. ער האָט גענומען אויפֿ-מאַקען דז פֿאַקטען און האָט אַרײַסגעלאָזט א גאַנצען אַרטיסטאָל רעוואָלוציערען, פֿאַרשטאַנען, בעסערס און אויך צוויי פֿאַנגערס צו פֿערהיטען דעם קערפֿער פֿון א מעסער שטאָל. דערצו האָט קאָניעצקי מיט איין אָטעם דערצעהלט: - איך זען געוועזען אין דעם זשורנאַליסטען-קלוב און האָב זיי אַלץ דערצעהלט, איך האָב זיי אויך מודיע געוועזען, און 5 א זיינער נאָכמאָג וועל און מיט דער געהן איינגעהומען דז יאָפֿאָנעסער געזאָנדטען ווי געפֿעלט דיר דער איינפֿאַל? אין קאָניעצק: האָט זי הויך צולאָכט - גאָט מיינער, עס וועט דאָן אַרײַסווערען א גאַנצען סקאַנדאַל, עס וועלען זיך וואָך ביי דער געזאָנדטען פֿערזאָמלען מיליאָנען מענשען, גאָנץ פֿאַרזי - וואָס דען האָסטו געמיינט? כִּי האָב עס אומזונסט געטון, דאָס וועט זיין א געלעצערע פֿערויכע-ווייג פֿאַר אונז, גי, אין אַזאָס מוז מען נאָך צופֿעס אַפֿגעכאַפֿען, אַפֿגערייסען. דיר לעוו: איז אַזאָסעל אַפֿגעמונגערט געוואָרען, דער פֿלאַן צוגעהן און דער געזאָנדטען מיט'ן וויסען פֿון גאָנץ פֿאַ-רזי האָט איהם אויסגעוואָרען דרייט און ענטפֿערען. דז פֿריינד זענען געקומען און פֿאַיאַר'ס רעכטאָרען אויף פֿרינצעסין. יאָפֿאָנעס האָט דערווייל קיין אויג נישט פֿאַרשטעלען פֿונם דאָקטאָר: אַרײַס רעכטאָרען האָבען זיך געדעקט א מאָנה יאָ-פֿאַנישע שפּאַנצ.

28 כריזאָנטא אין פֿערצווייפֿעלט. כריזאָנטא'ן האָט מען דערווייל געזעסן און דעם נאָסט-אימער ביי דער געזאָנדטען. זי האָט שטאַרק געוויינט און געקלאָגט.

שנולדו בע פרייזען און בעדינגונגען.

CASINO

היינט און פאלג. טעג

היינט און פאלג. טעג

דער קורבן פון געוואלד-מאט

WERNER KRAUSS

Conrad VEIDT.

סימפאנישער ארעסטער אינסער דער לייטונג פון ה' ל. קאנטאר.

אנהייב פון די סעאסען: 4.30 א זיגער נאכמיטאג.

1357

שבת, זונטאג און יום-טוב - 1.30 א זיגער נאכמיטאג.

LUNA

היינט מעכטיגע פרעמיערע!

היינט מעכטיגע פרעמיערע!

די גרעסטע סענסאציע פון סעזאן!

די גרעסטע סענסאציע פון סעזאן!

דער טיילונג-נישער צירק

NORMA SHEARER

גרויסע יראמט פון מענטשליכע ליי

דענשאפטען. - אין דער הויפט-אלע

א נויט נעמט ארום דן שוידערליכע מלחמה-עפאדען. די סצענעס פערלויפערן דאס בלוט אין די ארשן. לייבן, טנערן, העלפאנטען מאלעס און אנד. ווילדע חיות אויף דער ארענע.

ס'מאנשער ארעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' מ. כראוס.

היינט און פאלגענדע טעג!

היינט און פאלגענדע טעג!

דער גנב פון באגדאד

DOUGLAS FAIRBANKS

אין דער הויפט-אלע

APOLLO

היינט פרעמיערע!

היינט פרעמיערע!

לעבעדיגע מאסקע

Grand-Kino

פאמיליע וורזשאנטעק.

עס שפילען: גרעסנע, משעכאדא, מערי קיר, ה' פ'כא.

ווענער קאמפאניע אין 8 אקטען.

Konrad Veidt

גרויסע דראמא

אין דער הויפט-אלע

ODEON

היינט און פאלגענדע טעג!

היינט און פאלגענדע טעג!

בילע'ס צירק

HANNI WEISSE, ERIK KAISER TITZ

אין דער הויפט-אלע

CORSO

פ' מייסטער-ווע-ה

דיניעסמטע פרא-ו-ה

ציע 1927

צום 1-טען מאל אין לאדו!

היינט און פאלגענדע טעג!

היינט און פאלגענדע טעג!

היינט און פאלגענדע טעג!

דער מעכטיגסטער ריזע-פירם פון 1927

ERA

פ' מייסטער-ווע-ה

דיניעסמטע פרא-ו-ה

ציע 1927

צום 1-טען מאל אין לאדו!

היינט און פאלגענדע טעג!

בירידער שערענב-ער

Erich Kaiser Fritz

Liana Haid

Lil Dagower

Conrad Veidt

ד' פול ביט טיילונג

שען רייך זי בעריהמטע

די אויסצומידען א געדאנג ביי דער קאסע ווערט געבעטען צו קומען אויף די פרייהערדיגע סעאסען.

אכטונג, געהערטע קונדשאפט

פון לאדו און פאלגענדע טעג!

דערמאט האבען מיר דעם בילד פונטאטילען אונזער ג' קונדשאפט, אז

צום היינטיגען סעזאן עמפלעלען מיר זיין מיט א רייכען אויסוואהל פון

פערשידענע צוקער-ווארען, שאקאלאד, באקא-יען און

מיט רעיעלע בעהאנדלונג און גינסטיגע בעדינגונגען!

מ'ה. ווירבלעוויכע

נאדאמ'עסכא 21, טעל. 40 35.

בעמערקונג: אויף פורים גייסטען מיר צו א גרויסען און ריכען אויסוואהל פון

פערשידענע גרעסערע און קלענערע מארטען און אנדערע געבעטען צו מ'סונג פרייען.

די פירמע עקוויסטירט פון 1880 יאהר. - 1359

Do malowania

przyjmuje: balowe

suknie, aksamity, po-

dszewki, chustki, aba-

żury, pantofle i t. p.

podług ostatnich mo-

deli paryskich naj-

nowsza techniką. Ce-

ny bardzo przystęp-

ne. Również nau-

czam w ciągu krót-

kiego czasu. 666

ul. Narutowicza 36

m. 1, telef. 35-25 i

Południowa 36 m. 19

אמתנה און אפרעהריכע בשורה!

דאס ווייז-פראנפען-אין שפירט-נעשעפט

האלוויין-הערש-ריבערמאן

לאדו פילנאצנא 10, טעל. 19-40

האט דעם בילד פונטאטילען דאס צולב דער בעקטעמלעקייטען פון די ג' קונד-

שאפט האט זי ערשטען אין אלע טיילען פון שטאט פאר קליינט-שילד:

(1) משה ביעשוונסקי, ראנעוויצקא 1, (2) משה לאנדא, זערושק 64, (3) יעקב

בעלכאמאוסקי און א. בושעווינסקי רועלנא 4.31, (4) שיינבליין נאחמיטעקא 27

בעמ: אויך איז דא שפעט אויף לאנדו לינקען פורמא, פראנעס, שערדו.

מיט אכטונג: HALWIN, Wł. H. Liberman

19-40, tel. 19-40.

1331